

NEUVOSTON SUOSITUS,

annettu 11 päivänä heinäkuuta 2017,

Tšekin vuoden 2017 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Tšekin vuoden 2017 lähentymisohjelmaa koskeva neuvoston lausunto

(2017/C 261/03)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon julkisyhteisöjen rahoitusaseman valvonnan sekä talouspolitiikan valvonnan ja yhteensovittamisen tehostamisesta 7 päivänä heinäkuuta 1997 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97⁽¹⁾ ja erityisesti sen 9 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselmat,

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon,

ottaa huomioon talous- ja rahoituskomitean lausunnon,

ottaa huomioon sosiaalisen suojelun komitean lausunnon,

ottaa huomioon talouspoliittisen komitean lausunnon,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Komissio hyväksyi 16 päivänä marraskuuta 2016 vuotuisen kasvuselvityksen, mikä aloitti vuoden 2017 talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson. Eurooppa-neuvosto vahvisti vuotuisen kasvuselvityksen ensisijaiset tavoitteet 9 ja 10 päivänä maaliskuuta 2017. Komissio hyväksyi 16 päivänä marraskuuta 2016 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1176/2011⁽²⁾ perusteella varoituskäytännön koskevan kertomuksen, jossa se katsoi, että Tšekki ei kuulu niihin jäsenvaltioihin, joista laadittaisiin perusteellinen tarkastelu.
- (2) Tšekkiä koskeva vuoden 2017 maaportti julkaistiin 22 päivänä helmikuuta 2017. Siinä arvioitiin Tšekin edistymistä neuvoston 12 päivänä heinäkuuta 2016 hyväksymien maakohtaisten suositusten noudattamisessa, aiempina vuosina annettujen maakohtaisten suositusten noudattamisessa ja sen kansallisten Eurooppa 2020 -tavoitteiden saavuttamisessa. Komissio päätelee analyysinsä perusteella, että Tšekin makrotaloudessa ei ole epätasapainoja.
- (3) Tšekki toimitti vuoden 2017 kansallisen uudistusohjelmansa 25 päivänä huhtikuuta 2017 ja vuoden 2017 lähentymisohjelmansa 28 päivänä huhtikuuta 2017. Ohjelmat on arvioitu samaan aikaan, jotta niiden keskinäiset yhteydet on voitu ottaa huomioon.
- (4) Kauden 2014–2020 Euroopan rakenne- ja investointirahastojen (ERI-rahastot) ohjelmasuunnittelussa on otettu huomioon asiaankuuluvat maakohtaiset suositukset. Kuten Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1303/2013⁽³⁾ 23 artiklassa säädetään, komissio voi pyytää jäsenvaltiota tarkastelemaan uudelleen kumppanuussopimustaan ja asiaankuuluvia ohjelmiaan ja esittämään niihin muutoksia, kun tämä on tarpeen asiaankuuluvien neuvoston suositusten täytäntöönpanon tukemiseksi. Komissio on antanut tarkempaa tietoa kyseisen säännöksen hyödyntämisestä ohjeissa sellaisten toimenpiteiden soveltamiselle, joilla ERI-rahastojen vaikuttavuus kytketään talouden tehokkaaseen ohjaukseen ja hallintaan.

⁽¹⁾ EYVL L 209, 2.8.1997, s. 1.

⁽²⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1176/2011, annettu 16 päivänä marraskuuta 2011, makrotalouden epätasapainon ennalta ehkäisemisestä ja korjaamisesta (EUVL L 306, 23.11.2011, s. 25).

⁽³⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1303/2013, annettu 17 päivänä joulukuuta 2013, Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä sekä Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yleisistä säännöksistä sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1083/2006 kumoamisesta (EUVL L 347, 20.12.2013, s. 320).

- (5) Tšekkiin sovelletaan vakaas- ja kasvusopimuksen ennaltaehkäisevää osiota. Hallitus suunnittelee vuoden 2017 lähentymisohjelmassaan, että julkisen talouden rahoitusasema on suhdannetasoittamattomin luvuin ylijäämäinen vuosina 2016–2020. Julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteessa, joka on 1,0 prosentin rakenteellinen alijäämä suhteessa BKT:hen, pysytään edelleen selvästi koko ohjelmakauden ajan. Vuoden 2017 lähentymisohjelman mukaan julkisen talouden velan suhteessa BKT:hen odotetaan supistuvan vähitellen siten, että se on 32,7 prosenttia vuonna 2020. Näiden julkisen talouden kehitysarvioiden perustana oleva makrotalouden skenaario on uskottava. Vaikka julkisen talouden tavoitteiden saavuttamiseen liittyvät riskit vaikuttavat pitkälti tasapainoisilta, julkisten investointien voimakas supistuminen vuonna 2016 (unionin rahastojen uuden syklin vuoksi) voi aiheuttaa odotettua suuremman julkisten investointien kasvun vuonna 2017. Komission kevään 2017 talousennusteen mukaan rakenteellisen rahoitusaseman odotetaan vuonna 2017 heikkenevän noin 0 prosenttiin ja vuonna 2018–0,2 prosenttiin suhteessa BKT:hen, mikä ylittää julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteen. Kaiken kaikkiaan neuvosto katsoo, että Tšekin ennustetaan vuosina 2017 ja 2018 noudattavan vakaas- ja kasvusopimuksen vaatimuksia.
- (6) Tšekissä on pitkällä aikavälillä edelleen keskivaikeita julkisen talouden kestävyyyteen liittyviä riskejä. Ne johtuvat ensisijaisesti ikääntymiseen liittyvien julkisten menojen – erityisesti terveydenhuolto- ja eläkemenojen – ennakoitusta vaikutuksesta. Terveydenhuoltomenojen ennakoitu kasvu pitkällä aikavälillä herättää huolta sekä terveydenhuoltojärjestelmän hallintotavan että sen kustannustehokkuuden osalta, sillä järjestelmä perustuu pitkälti sairaalahoitoon, joka on avohoitoa kalliimpaa. Muutamat toimenpiteet ovat jo toteutuksen eri vaiheissa, mutta tuloksia ei ole vielä nähtävissä. Viime aikoina hyväksytyt tai suunnitellut toimenpiteet eläkejärjestelmän muuttamiseksi saattavat toteutuessaan johtaa julkisen talouden heikkenemiseen pitkällä aikavälillä. Ensiksi parlamentti hyväksyi lainsäädäntöä, joka antaa hallitukselle valtuudet mukauttaa eläkkeiden indeksointimekanismia joustavammaksi. Parlamentti myös käsittelee parhaillaan ehdotuksia lakisääteisen eläkeiän ylärajan asettamisesta 65 vuoteen ja eläkeiän säännöllisen tarkistuskoneistuksen käyttöönotosta. Käsiteltävänä on myös muita ehdotuksia, jotka koskevat muun muassa suotuisampaa eläkkeiden indeksointikaavaa ja sosiaalivakuutusmaksun eriyttämistä lasten lukumäärän mukaan.
- (7) Parlamentti hyväksyi tammikuussa 2017 finanssipoliittista vastuuta koskevan lain, jonka avulla pyritään puuttumaan Tšekin julkisen talouden kehityksen suurimpiin puutteisiin; se näet todettiin hiljattain tehdyssä arvioinnissa unionin heikoimmaksi. Sääntöjen täytäntöönpanoa valvovaa riippumatonta finanssipoliittista neuvostoa ei ole vielä nimitetty. Uusien toimenpiteiden täytäntöönpano on olennaisen tärkeää, jotta julkisen talouden kehiksestä tulisi tehokkaampi ja vakaampi.
- (8) Tšekissä on haasteita korruption ehkäisemisessä sekä julkisten hankintojen tehottomuudessa. Vaikka useita hallituksen korruptiontorjuntaohjelmaan liittyviä toimenpiteitä on jo toteutettu ja muita uudistuksia on vireillä, käytännössä korruptio ei aina johda syytöksiin. Tšekin julkisten hankintojen käytäntöihin ei yleensä liity riittävästi kilpailua, mistä ovat osoituksena sellaisten menettelyjen suuri määrä, joissa tehdään vain yksi tarjous, ja sopimusten tekeminen ilman tarjouskilpailua, erityisesti IT-alalla. Koulutustuen tehottomuus sekä yhdistettyjen hankintarakenteiden ja osaamiskeskusten puuttuminen heikentävät julkisten hankintojen ammattimaisuutta ja vaikeuttavat kustannustehokkuuden kannalta hyvän tuloksen saavuttamista. Oireellista on myös se, että laatu on hyvin harvoin tarjouskilpailujen ratkaisuperuste. Sähköisiin hankintamenettelyihin siirtymisessä on edelleen suuria haasteita. Sitä varten olisi muun muassa parannettava valtion omistamaa sähköisten hankintamenettelyjen alustaa (National Electronic Tool) ja selkeytettävä Tšekin sähköisillä hankintamarkkinoilla jo toimivien yksityisten alustojen käytön jatkamisen ehtoja.
- (9) Tšekin liiketoimintaympäristöä heikentävät raskas sääntelytaakka ja monet hallinnolliset esteet, jotka liittyvät erityisesti lupamenettelyihin ja verosääntelyyn. Hallitus esitteli syyskuussa 2016 rakennuslain muutosehdotuksen ja siihen liittyvän säädöksen, joiden tarkoituksena on nopeuttaa ja keventää rakennuslupien myöntämisenettelyä sisällyttämällä siihen ympäristövaikutusten arviointi. Muutosehdotus on parhaillaan parlamentin käsiteltävänä. Verosäännösten noudattamisesta yrityksille aiheutuvat kustannukset ovat edelleen unionin keskiarvoa suuremmat. Puutteisiin kuuluu myös se, että verosäännöstöä muutetaan usein. Verosäännösten laiminlyönteihin puuttuminen kuuluu edelleen Tšekin viranomaisten ensisijaisiin tavoitteisiin, mutta niiden yksinkertaistamiseen ei ole juuri panostettu. Myöhemmin esitettävän tuloverolain tarkoituksena on yksinkertaistaa verosäännöstöä, mutta ehdotusluonnos ei ole vielä saatavilla.
- (10) Sähköisten viranomaispalvelujen käyttö on Tšekissä lisääntynyt vuodesta 2015, mutta on edelleen unionin tasolla tarkasteltuna vähäistä. Tšekin viranomaiset ovat toteuttaneet toimenpiteitä sähköisten viranomaispalvelujen saatavuuden parantamiseksi, mutta monet niistä ovat vielä kesken eikä kaikkia ole vielä aloitettu. Vastuu palvelujen käyttöönotosta jakautuu useiden ministeriöiden kesken, ja sidosryhmien mukaan yhteistyö eri sektoreiden välillä on rajallista.

- (11) T&K-intensiteetti on lisääntynyt viime vuosina huomattavasti, mutta T&K-toimien tulosten laatu ei ole parantunut vastaavalla tavalla. T&K-järjestelmän hallinnon uudistukset jatkuvat, mutta niiden täytäntöönpano on vielä kesken. Hallitus hyväksyi helmikuussa 2017 uuden arviointimenetelmän (Metodika 17+), jonka tarkoituksena on lujittaa menettelyjä rahoituksen myöntämiseksi perustutkimukseen ja soveltavaan tutkimukseen. Yhteyksiä tiedemaailman ja elinkeinoelämän välillä on pyritty vahvistamaan toteuttamalla erilaisia toimenpiteitä, jotka perustuvat kansallisten innovointialustojen jäsentävään vaikutukseen.
- (12) Koulutustulokset ovat yleensä ottaen hyvät, mutta perustaidot ovat heikentyneet. Oppilaiden sosioekonominen tausta vaikuttaa suorituksiin voimakkaasti. Muita heikommassa asemassa olevien ryhmien ja erityisesti romanien heikot koulutustulokset ovat selkeä huolenaihe. On arvioitu, että hyvin suuri osa romanilapsista keskeyttää koulunkäynnin. On hyväksytty huomattava määrä osallistavaa koulutusta koskevia lainsäädäntö- ja hallintotoimia, joiden täytäntöönpano on nyt alkamassa. Näiden toimien odotetaan edistävän koulutustasoon ja -tuloksiin liittyvän koulun kaventamista romanilasten ja muiden lasten välillä. Parlamentti hyväksyi maaliskuussa 2016 koulutuslain muutoksia, joilla viimeinen esikouluvuosi sisällytetään oppivelvollisuuteen ja varmistetaan, että sitä nuoremmilla lapsilla on oikeus tarhapaikkaan. Koulutusjärjestelmän eriarvoisuus muodostaa kuitenkin esteen, joka vaikeuttaa inhimillisen pääoman kehittämistä ja heikentää työmarkkinatuloksia myös myöhemmin elämässä. Opettajien työtehtävien lisääntyminen ja opettajien ikääntyminen tarkoittaa, että opettajan ammatin houkuttelevuus on edelleen haaste. Tämä johtuu osittain verrattain pienistä palkoista, vaikka palkkoja onkin viime vuosina nostettu. Hallitus on vihdoin monien lykkäysten jälkeen hyväksynyt opettajien ja pedagogisen henkilöstön uuden urajärjestelmän, jonka avulla pyritään lisäämään ammatin houkuttelevuutta. Opettajien mahdollisuuksia jatkuvaan ammatilliseen kehittymiseen parannetaan huomattavien unionin varojen turvin. Ammatillinen kehittäminen liittyy erityisesti sekaryhmien opettamiseen ja osallistavaan koulutukseen. Korkeakoulutus uudistus hyväksyttiin parlamentissa tammikuussa 2016, ja nyt on seurattava sen tuloksia. Suunnitteilla on myös korkeakoulujen rahoitusjärjestelmän uudistus.
- (13) Tšekin työttömyysaste laskee edelleen. Työmarkkinaolosuhteiden kiristymisen vuoksi työnantajien on aiempaa vaikeampi rekrytoida työntekijöitä. Vajetta olisi edelleen varaa korjata lisäämällä aliedustettujen ryhmien, kuten pienten lasten äitien, matalan osaamistason työntekijöiden ja romanien, osallistumista työmarkkinoille. Hyödyntämätöntä potentiaalia edustavien ryhmien osallistumista työmarkkinoille voitaisiin edistää lisäämällä julkisten työvoimapalvelujen kenttätoimintaa ja aktiivointikapasiteettia ja toteuttamalla asianmukaista ja oikein kohdennettua aktiivista työvoimapolitiikkaa ja yksilöllisiä palveluja. Pienten lasten äitien osallistumista työmarkkinoille vaikeuttavat jatkuva pula etenkin alle 3-vuotiaille tarjolla olevista kohtuuhintaisista ja laadukkaista päivähoitopalveluista ja pitkät vanhempainvapaa-oikeudet sekä se, että vanhemmat käyttävät joustavia työaika-järjestelyjä rajallisesti ja että isät eivät juuri käytä oikeutta vanhempainvapaaseen. Viime vuosina on toteutettu jonkin verran toimenpiteitä näiden ongelmien ratkaisemiseksi. Matalan osaamistason työntekijöiden työmarkkinatulokset ovat silti erityisen heikkoja kaikkiin muihin ryhmiin verrattuna. Parlamentti käsittelee parhaillaan sosiaalista asuntotarjontaa koskevaa säädöskehystä, jossa on tarkoitus määrittää kansalliset normit ja kohderyhmät.
- (14) Komissio on vuoden 2017 talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson osana tehnyt kattavan analyysin Tšekin talouspolitiikasta ja julkaissut sen vuoden 2017 maaraportissa. Se on arvioinut myös vuoden 2017 lähentymisohjelman ja vuoden 2017 kansallisen uudistusohjelman sekä jatkotoimenpiteet, joita on toteutettu Tšekille viime vuosina annettujen suositusten noudattamiseksi. Se on ottanut huomioon ohjelmien ja jatkotoimenpiteiden merkityksen Tšekin finanssipolitiikan sekä sosiaali- ja talouspolitiikan kestävyuden kannalta mutta myös sen, ovatko ne unionin sääntöjen ja ohjeiden mukaisia, koska unionin yleistä talouden ohjausta on tarpeen vahvistaa antamalla unionin tason panos tuleviin kansallisiin päätöksiin.
- (15) Neuvosto on tutkinut vuoden 2017 lähentymisohjelman tämän arvioinnin perusteella ja katsoo⁽¹⁾, että Tšekin odotetaan noudattavan vakaus- ja kasvusopimuksen vaatimuksia,

SUOSITTAA, että Tšekki toteuttaa vuosina 2017 ja 2018 toimia, joilla se

⁽¹⁾ Asetuksen (EY) N:o 1466/97 9 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

1. varmistaa julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyys ottaen huomioon erityisesti väestön ikääntymisen; parantaa julkisten menojen vaikuttavuutta erityisesti torjumalla korruptiota ja julkisten hankintojen tehottomia käytäntöjä;
2. poistaa kasvun esteet erityisesti sujuvoittamalla rakennuslupien myöntämismenettelyjä ja jatkamalla yritysten hallintorasituksen keventämistä keskeisten sähköisten viranomaispalvelujen käyttöönoton avulla, parantamalla T&K-toiminnan laatua ja edistämällä aliedustettujen ryhmien työllisyyttä.

Tehty Brysselissä 11 päivänä heinäkuuta 2017.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

T. TÖNISTE
